

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Баранова В.Г
“ ___ ” _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра
зі спеціальності «Фінанси та кредит»

за темою:
АКЦИЗНЕ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Виконавець

студентка 62 гр. фінансово-економічного
факультету

Кононенко Інна Юріївна

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Луценко Ірина Сергіївна

Одеса 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРТЕТИЧНІ ЗАСАДИ АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	6
1.1 Сутність, види і роль акцизів у податковій системі.....	6
1.2 Ретроспектива розвитку акцизного оподаткування.....	18
1.3 Принципи та особливості акцизного оподаткування підприємств.....	29
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	51
2.1. Критерії оцінювання ефективності акцизного оподаткування.....	51
2.2. Моніторинг фіскальної спроможності акцизів в Україні.....	61
2.3. Оцінювання впливу акцизного оподаткування на конкурентоздатність вітчизняних товаровиробників.....	75
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	84
3.1. Світовий досвід акцизного оподаткування та можливість його імплементації в українську практику.....	84
3.2. Напрями удосконалення акцизного оподаткування з урахуванням інтеграційних процесів в Україні.....	96
3.3 Прогнозування надходжень від акцизного оподаткування до Державного бюджету України.....	109
ВИСНОВКИ.....	117
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	121

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах соціально-орієнтованої економіки необхідно мати відповідні грошові фонди, формування яких можливе за рахунок своєчасного надходження коштів. Головним джерелом надходження коштів в нашій країні є податкові надходження, саме вони формують найбільшу частку доходів бюджету.

Сьогодні сутності непрямого оподаткування в фінансовій науці приділяється значна увага, що пов'язана з його значним фіскальним значенням. Непрямі податки, та їх складова – акцизи – являються одним з найвпливовіших інструментів регулювання економіки будь-якої держави в галузі фінансів і елементів фінансових відносин на всіх рівнях – держави, підприємств, громадян.

Крім того, актуальність теми дипломної роботи зумовлена тим, що збільшення доходів до бюджету, ліквідація його дефіциту є одним з головних практичних завдань держави, а акцизні податки як форма специфічних акцизів є досить важливим фіскальним інструментом держави та виступають гарантованим джерелом поповнення коштів державної скарбниці, а також, виконуючи свою регулюючу функцію, акцизне оподаткування сприяє виконанню державних програм охорони здоров'я, захисту навколишнього середовища, енергозбереження, тобто є важливим інструментом податкового регулювання економічних і соціальних процесів у державі.

Теоретико-методичним засадам системи акцизного оподаткування присвятили свої свої праці як зарубіжні, так й вітчизняні вчені. Серед зарубіжних вчених варто виділити: С. Брю, Т. Гоббс, К. Макконел, Ф. Нітті, а з-поміж вчених економістів близького зарубіжжя – А.Б. Золотарьов, М.В Мілюков, І.Х. Озеров, А.В Сигиневич, А.А. Соколов та ін.

Серед вітчизняних вчених виділимо праці: В. Андрущенко, В.В. Буряковський, О.Д. Василик, О.Д. Данілов, І.О. Луніна, І.О. Лютий, П.В. Мельник, В.М. Опаріна, А.М. Поддєрьогіна, А.М. Соколовська, В.М. Федосова, В.П. Вишневський, О. Жукевич та ін.

Проте, незважаючи на значні здобутки вчених у цій сфері та з урахуванням проведення реформ в Україні, залишаються й досі окремі питання щодо забезпечення трансформації акцизного оподаткування з урахуванням вимог міжнародних організацій та досвіду країн ЄС в умовах системної кризи.

Зазначене свідчить про актуальність випускної роботи, що обумовило визначення її мети, завдань, об'єкту і предмету дослідження.

Мета і завдання випускної роботи. Метою дипломної роботи є висвітлення теоретичних засад акцизного оподаткування та надання практичних рекомендацій щодо його удосконалення в Україні.

Для реалізації визначеної мети в роботі необхідно вирішити наступні теоретичні завдання:

- дослідити сутність, види та призначення акцизів у податковій системі;
- визначити принципи та особливості акцизного оподаткування підприємств;
- дослідити еволюцію розвитку акцизного оподаткування;
- визначити критерії ефективності акцизного оподаткування;
- здійснити моніторинг фіскальної спроможності акцизів в Україні;
- проаналізувати вплив акцизного оподаткування на конкурентоздатність вітчизняних товаровиробників;
- розглянути світовий досвід акцизного оподаткування та можливість його імплементації в українську практику;
- розробити напрями удосконалення акцизного оподаткування з урахуванням інтеграційних процесів в Україні;
- здійснити прогнозування надходжень від акцизного оподаткування до Державного бюджету України.

Об'єктом дипломної роботи є акцизи як один з видів загальнодержавних податків, що є джерелом формування доходів державного бюджету та фінансовим інструментом державного регулювання економіки.

Предметом дипломної роботи є сукупність відносин, що виникають в процесі справляння акцизного податку до бюджету.

Методи дипломної роботи. Дипломна робота виконана із застосуванням таких загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, як: аналізу – для вивчення складових елементів та ролі акцизу як податку; синтезу – поєднання

абстрагованих сторін цього дослідження і відображення його як конкретної цілісності; ретроспективного аналізу – дослідження історичного досвіду справляння акцизу; методи порівняльного аналізу – при виявленні загальних і специфічних рис у структурі акцизного податку в Україні та в інших країнах, вивченні вітчизняного та зарубіжного досвіду справляння акцизів; статистичний метод - при виявленні тенденцій у показниках надходження акцизного податку; табличний метод служить накопиченню, опрацюванню і зберіганню інформації, графічний метод, що дає можливість більш наглядно продемонструвати результати дослідження; математичне моделювання використовується для прогнозування надходження акцизного податку до Державного бюджету України та інші.

Інформаційною базою дипломної роботи є Податковий кодекс України, законодавчі та нормативно-правові акти з питань акцизного оподаткування, енциклопедична, навчальна й монографічна література, публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичні матеріали Державної Фіскальної служби України, Міністерства Фінансів України, Державної Казначейської служби та Державного комітету статистики України, мережа інтернет.

Науковою новизною одержаних результатів є теоретичне обґрунтування та практичне вирішення сукупності завдань пов'язаних із формуванням системи акцизного оподаткування України, визначено проблемні питання адміністрування акцизу та розроблено практичні рекомендації з удосконалення механізму справляння акцизного податку в Україні, спрямованих на підвищення фіскальної та економічної ефективності. На основі зарубіжного досвіду, окреслено окремі напрямки вдосконалення акцизного оподаткування через підвищення ефективності контролю за обігом та реалізацією підакцизних товарів.

Практичне значення одержаних результатів. Одержані результати дослідження мають важливе теоретичне і практичне значення для вдосконалення акцизного оподаткування в Україні та її регіонах.

Публікації. Основні положення магістерської роботи опубліковані у фаховому збірнику «Нуковий вісник» на тему «Моніторинг фіскальної ефективності акцизного оподаткування».

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 127 сторінок. Основний зміст магістерської роботи викладено на 115 сторінках. Робота містить 22 рисунки та 9 таблиць. Список використаних джерел налічує 94 найменування та викладений на 9 сторінках.

ВИСНОВКИ

В процесі написання роботи здійснено загальний аналіз теоретико-практичних засад оподаткування акцизним податком в Україні. Розглянуто проблеми та перспективи акцизного оподаткування та в Україні. В результаті проведеного дослідження можна виокремити окремі теоретичні висновки та зробити наступні пропозиції щодо вдосконалення механізму акцизного оподаткування в Україні:

1. Акцизний податок за формою оподаткування є непрямим, за економічним змістом об'єкта – є податком на споживання, за методом нарахування – окладний, його сплачують переважно юридичні особи. Суть акцизного податку полягає в тому, що ним обкладаються товари, котрі є суспільно-шкідливим або над рентабельними. Основним завданням побудови сучасної системи акцизного оподаткування є визначення балансу між виконанням акцизним податком фіскальної функції, яка проявляється в формуванні доходної частини бюджету, та регулюючої, адже саме акцизний податок є одним з найголовніших інструментів обмеження споживання алкогольних напоїв та тютюнових виробів;

2. Акцизний податок є одним із перших податків, які використовували практично усі країни світу. Перші згадки про існування даного податку пов'язують із існуванням Римської імперії де було використано податкові платежі у вигляді відсоткової надбавки до ціни товару. Існування акцизного податку забезпечувало доходи Української держави за часів Богдана Хмельницького. Сучасна система акцизного оподаткування в Україні бере свій початок в 1992 році після прийняття Декрету КабМіну України “Про акцизний збір”. З того часу система акцизного оподаткування зазнала суттєвих змін, проте, говорити про відповідність такої системи кращим світовим стандартам поки що не приходиться. Протягом останніх років в Україні суттєво зростають ставки акцизного податку, що призвело до підвищення його фіскальної ефективності та зменшення обсягів споживання шкідливої продукції.

3. Акцизи є дієвим інструментом реалізації в інтересах суспільства стратегічних цілей і завдань державної політики – соціально-економічної та

фіскальної, чиє гармонічне поєднання є запорукою сталого перспективного розвитку цивілізації. Тому важливим шляхом розвитку держави є оцінювання ефективності податків. На нашу думку, можна виділити наступні критерії ефективності акцизного оподаткування: - вирішення поставлених завдань податкової політики, а саме забезпеченість дохідної частини бюджету за рахунок надходжень від акцизного податку; - досягнення економічних або соціальних ефектів у державі; - справедливість оподаткування, як горизонтальна, так і вертикальна; - низькі поточні витрати на справляння податку, що призведе до позитивного співвідношення отриманих результатів до витрат на їх досягнення; - успішність наближення вітчизняного законодавства з акцизного податку до міжнародного; - відповідність акцизного оподаткування загальним принципам оподаткування; - зрозумілість та чіткість розрахунків зі сплати; - ефективність розподілених ресурсів; - формування позитивного ставлення до оподаткування акцизом серед населення країни та інші.

4. Фіскальна складова акцизного податку доволі суттєва в структурі доходів державного бюджету. Відзначимо, що надходження від акцизного податку в 2010-2015 роках мали наявну тенденцію до зростання, зокрема в 2014 році контролюючим органам вдалося мобілізувати на 8432 млн. грн. більше аналогічного показника 2013 року. Відбулось значне зростання й протягом 2015 року, а саме на 25695 млн. грн. Що стосується частки акцизного податку в структурі податкових надходжень, то вона доволі значна і коливається в межах 10-14% та за аналізований період з 2010-2015 роки досягла свого максимуму – 13,9 %. План по надходженню АП за період 2010-2015 рр. виконувався лише двічі, а саме у 2014 та 2015 році, коли до державного бюджету надійшло 44 941 млн. грн. або 109,2% від запланованого та 63111 млн. грн. або 105,1% від плану відповідно. В 2010-2011 роках відсоток виконання планових показників коливався в межах 90-93%. Надходження акцизного податку з вироблених в Україні товарів суттєво перевищують аналогічні надходження із ввезених підакцизних товарів. Скорочення відзначається протягом 2013 року, як з вітчизняних товарів, так і імпортованих, коли надходження становили 26,4 млрд. грн. проти 8,9 млрд. грн. В 2014-2015 рр. вже бачимо стрімкий зріст і у

2015р. вони становлять 38,8 млрд. грн і 24,3 млрд. грн відповідно. В структурі акцизних надходжень переважають спиртні напої, тютюнові вироби та нафтопродукти.

5. Основні проблеми, які виникають сьогодні у зв'язку з акцизом, пов'язані з порядком нарахування акцизу, з використанням адвалерної ставки і з високими ставками податку, які змушують підприємців вести тіньові операції. Підвищення рівня специфічного акцизного оподаткування є ефективним інструментом як наповнення бюджету, так і зниження рівня споживання тютюнових виробів. Однак, що стосується безпосередньо виробників підакцизної продукції, то ситуація протилежна. Підвищення його ставок супроводжується обов'язковим підвищенням цін, що в свою чергу обмежує обсяг реалізації товарів і призводить до: або нагромадження нереалізованих товарів, або до спаду їх виробництва. Всі ці фактори впливають на фінансові результати товаровиробника. Окрім цього побічним наслідком підвищення акцизних ставок є перехід товаровиробників в тіньовий сектор економіки, який за останні роки тільки збільшувався.

6. Імплементация позитивного зарубіжного досвіду оподаткування акцизним податком в найшвидшій перспективі. Зокрема, це гармонізація ставок акцизного податку з країнами ЄС, на тютюнові вироби, нафтопродукти, спирт та алкогольні напої. В Україні ставки на згадану підакцизну продукцію є суттєво нижчими, аніж в країнах ЄС. Звідси ми вважаємо, що приведення ставок акцизного податку до рівня країн Європи забезпечить наступне: зростання обсягів бюджетних надходжень; зменшення споживання суспільно небезпечної продукції (алкоголь, тютюнові вироби); унеможливить здійснення контрабанди алкогольних та тютюнових виробів до країн Європи. Розширення групи підакцизних товарів забезпечить зростання податкових надходжень до Державного бюджету України. Проте, необхідно провести чітку диференціацію ставок в межах такого підакцизного товару, як енергетика, зокрема така диференціація має бути проведена в залежності від того кому подаються послуги із забезпечення енергетикою. Ставки мають бути меншими для фізичних осіб (нульова ставка для соціально незахищених верств населення) та більш високими для юридичних осіб;

7. Основними напрямками подальшого вдосконалення системи акцизного оподаткування в Україні вважаємо:

- вдосконалення системи контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів;

- використання одного з режимів державної монополії на оптово-роздрібну торгівлю або її суцільний контроль з боку держави

- вдосконалення єдиної автоматизованої електронної системи моніторингу за виробництвом та обігом підакцизних товарів зокрема спиртовмісних рідин з метою унеможливлення здійснення шахрайських дій;

- виведення з тіні п'ятивідсоткового збору з роздрібного обороту підакцизних товарів шляхом включення роздрібного акцизу в загальний акциз на нафтопродукти

- детінізація виробництва та реалізації тютюнових та лікєро-горілочаних виробів.

- подальше вдосконалення та виключення «корупційної складової» з нового «пільгового тарифу» ввезення вживаних авто в Україну, який працюватиме до 31 грудня 2018 року.

- підвищення ефективності акцизних складів з врахуванням світового досвіду;

- створення системи ефективного контролю за зовнішньоекономічними операціями з підакцизною продукцією завдяки системі обміну інформацією між податковими та митними органами України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Локк Джон. Розвідка про людське розуміння : у 4 кн. / Джон Локк; [пер. з англ. Наталка Бордукова]. – Х. : Акта, 2002. – С. 604. – (Перекладено за виданням : An essay concerning human understanding : In four books. Oxford, 1894).
2. Сміт Адам. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй / Адам Сміт; Є. Литвин (наук. ред.); пер. з англ. О. Васильєва. – К. : Port-Royal, 2001. – 594 с.
3. Пушкарева В. М. История финансовой мысли и политики налогов : [учебное пособие] / Пушкарева В. М. – М. : Инфра, 1996. – 322 с.
4. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / Блауг М. : С. XXVII. Экономическая теория в ретроспективе. – издание 5-ое, исправленное. – 1997. – (Economic Theory in Retrospect, первое издание в 1962).
5. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті : теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів : [монографія] / Андрущенко В. Л. – Львів : Каменяр, 2000. – 305 с.
6. Коротун В. І. Акцизне оподаткування в історії фінансової думки / В. І. Коротун // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії : збірник наукових праць. – Вип. 3 (12) : ч. 2. – Чернівці: Технодрук, 2008. – С. 180–186.
7. Яковлева Н. В. Акциз и фискальная монополия : история возникновения и перспективы применения / Яковлева Н. В. – Москва, 2001. – 127 с.
8. Історія оподаткування : [навчальний посібник] / Ярошенко Ф. О., Мельник П. В., Андрущенко В. Л., Мельник В. М. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2004. – 242 с.
9. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ столітті : теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів : [монографія] / Андрущенко В. Л. – Львів : Каменяр, 2000. – 305 с.

10. Буряковский В. В. Налоги / [Буряковский В. В., Кармазин В. Я., Каламбет С. В., Водолазская О. А.]; под ред. Буряковского В. В. – Дніпропетровськ : Пороги, 1998. – 481 с.
11. Василик О. Д. Податкова система України : [навчальний посібник] / Василик О. Д. – К. : ВАТ „Поліграфкнига”. – 2004. – 478 с.
12. Олійник О.В. Податкова система : навч. посіб. / О.В. Олійник, І.В. Філон. – К.: Центр навчальної літератури. – 2006. – 160 с
13. Федоришина Л.І., Глазко Н.Д. Правова основа акцизного збору та його сутність в системі оподаткування // Економічні науки. – 2011
14. Сідельникова Л.П, Костіна Н.М. Податкова система : [навчальний посібник] - Київ: Ліра-К, 2013. – 576 с.
15. Хлебнікова І.І. Стан і умови акцизного оподаткування / І.І. Хлебнікова // Актуальні проблеми економіки. –2010. –№4 (106). – С.228-235.
16. Данілов О.Д., Пасентко Т.В. Проблеми справляння акцизного збору та шляхи їх усунення / О.Д. Данілов, Т.В. Пасентко // Фінанси України. – 2011. – №5. – С.58-64.
17. Лазоренко Л.В. Роль акцизів у формуванні доходної частини бюджету // Формування ринкових відносин в Україні, - 2004. - №5 – С.34.
18. Black J. A Dictionary of economics / J. Black. — Second edition. Oxford university press. 2003. — 508 p.
19. Ярошенко Ф. Історія податків та оподаткування в Україні: навчальний посібник /Ф.О. Ярошенко, В.Л. Павленко. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2002.- 240 с.
20. Фрадинський О.А. Еволюція акцизного оподаткування в Україні / О.А. Фрадинський // Вісн. Хмельницького національного університету. – 2009.– Вип. 1. – С. 112–116.
21. Буланже М. Акцизная наклейка на зеленую злодейку // Налоговый вестник. – 1998. – № 8. – С. 14 – 17
22. Лескова А. Акцизное обложение: ретроспективный взгляд // Финансы. – 2001. – № 4. – С. 22–25.

23. Похлебкин В.В. История водки. Отношение государства к водке в России и меры государственного регулирования винокуренного производства и торговли водкой (хронологический обзор) // www.gymer.ru

24. Іванченко А.В. Становлення та розвиток акцизного оподаткування в Україні. // Вісник університету ДПС України. – 2005. – № 2. – С. 13 – 17.

25. Соборное уложение 1649 года. Глава XXV. Указ о корчмах // www.mgy.ru/history/library/sobor_1649.

26. Хлебнікова І.І. Фіскально-адміністративні технології управління акцизним податком / І.І. Хлебнікова // Вісник КНУТД. – 2013. – №5. – С. 159- 164.

27. Нечай Н. Нариси з історії оподаткування. – К.: “Вісник податкової служби України”. – 2002. –122 с.

28. Седова Н.В. Эволюция перечня подакцизной продукции в Российской налоговой системе. // Вестник Финансовой академии. – 2001. – № 3. – С. 56 – 59.

29. Іванченко А.В. Становлення та розвиток акцизного оподаткування в Україні. // Вісник університету ДПС України. – 2005. – № 2. – С. 13 – 17.

30. Нечай Н. Нариси з історії оподаткування. – К.: “Вісник податкової служби України”. – 2002. –122 с

31. Хлебнікова І.І. Стан і умови акцизного оподаткування / І.І. Хлебнікова // Актуальні проблеми економіки. –2010. –№4 (106). – С.228-235.

32. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України : в 3 т. / заг. ред. М. Я Азарова. – К. : М-во фінансів України ; Нац. ун-т ДПС України, 2010. – 2389 с.

33. Башняк О. С. Принципи оподаткування та їх реалізація у податковому законодавстві України [Текст] : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Оксана Сергіївна Башняк ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2005. – 20 с

34. Рикардо Д. Сочинения. В 3-х т. / Рикардо Д.; пер. с англ. – М. : Госполитиздат, 1953. – Т. 1: Начала политической экономии и налогового обложения. – 350 с.

35. Податковий кодекс України : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
36. Баранова В. Г. Податкова система / В. Г. Баранова. — Одеса: ОНЕУ, 2014. — С. 344.
37. 1. Макаренко В. В. Фіскальна ефективність акцизного оподаткування в Україні / В. В. Макаренко // ВІСНИК Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – 2012. – № 3 (55). – С. 305- 310.
38. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>
39. Мочерний С. В. Політична економія / Мочерний С. В. – К. : Вид-во «Знання-Прес», 2002. – 687 с.
40. Недосуга А. Г., Гарбар Ж.В. Теоретичні аспекти до визначення ефективності податків [Електронний ресурс] /А.Г. Недосуга, Ж. В. Гарбар // Режим доступу до ресурсу: <http://intkonf.org/nedosuga-ai-garbar-zhv-teoretichni-aspekti-do-viznachennya-efektivnosti-podatkiv/>
41. Горин В. Проблеми підвищення фіскальної ефективності податку на додану вартість / В. Горин // Галицький економічний вісник. – 2013. – №2(41). – С. 118–126 – (фінансово-обліково-аналітичні аспекти).
42. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія і практика становлення / Соколовська А. М. – К. : Знання-Прес, 2004. – 454 с.
43. Бечко П. К. Основи оподаткування : навч. посіб. для студ. вузів / П. К. Бечко, О. А. Захарчук. – К. : ЦУЛ, 2009. – 168 с.
44. Грін О. Методи оцінки ефективності системи оподаткування підприємницької діяльності громадян в Україні [Електронний ресурс] / О. Грін // Вісник львівського університету. – 2008. – вип. 40. - С. 331-335. – Режим доступу до ресурсу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vhnu/Ekon/2008_0/71_o_Grin.pdf.
45. Деева Н. М. Оподаткування в Україні : навч. посіб. / Н. М. Деева, Н. І. Редіна, І. О. Дулік ; за ред. Н. І. Редіної. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 544 с.

46. Ярема Б. П. Оцінка економічної ефективності податку на додану вартість в Україні [Електронний ресурс] / Б. П. Ярема, Я. Р. Ярема. – Режим доступу : http://lukuyanenko.at.ua/_ld/4/462_____.pdf.

47. Мельник П. В. Розвиток податкової системи в перехідній економіці: Монографія [Електронний ресурс] / Академія державної податкової служби України.-Ірпінь, 2001. – 362 с. Режим доступу до ресурсу: <http://in1.com.ua/book/17306/13824>.

48. Слатвінська М. Критерії оцінювання ефективності функціонування альтернативних систем оподаткування // Науковий вісник. - 2014. - № 1. - С. 128-144. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2014_1_15.

49. Пислиця А. В. Фіскальна ефективність акцизів: система показників, фактори впливу / А. В. Пислиця // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2008. – Вип. IV, т. 2. – С. 78-86.

50. Коротун В. І., Брехов С. С., Новицька Н. В. Трансформація акцизної політики України: монографія; за заг. ред. В. І. Коротуна. – Ірпінь : Видавництво Національного університету ДПС України, 2015. – 404 с.

51. Оксенюк О. І. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в економіці України: дис. канд. екон. наук / Оксенюк Оксана Іванівна. – Львів, 2015. – 231 с.

52. Яріш О. В. Моніторинг як складова управління різними сферами практичної діяльності / О. В. Яріш, М. О. Дуда // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2013. - Вип. 24. - С. 25-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2013_24_7.

53. Педченко Н.С. Моніторинг фінансової конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості на регіональному рівні — Суми, 2004. — 19 с. — укр.

54. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. — 1728 с.

55. Ціна держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://costua.com/ru/>.

56. Слободянюк Ю.Ю. Фіскальна ефективність акцизного податку / Ю. Ю. Слободянюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/slobodyanyuk-yu-yu-bohenko-o-s-fiskalna-efektivnist-aktsiznogopodatku-v-ukrayini/>.

57. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2011 рік / Сайт Інституту бюджету та соціально - економічних досліджень // Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.

58. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2011 рік / Сайт Інституту бюджету та соціально - економічних досліджень // Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.

59. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2012 рік / Сайт Інституту бюджету та соціально - економічних досліджень // Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.

60. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2013 рік / Сайт Інституту бюджету та соціально - економічних досліджень // Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.

61. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2014 рік / Сайт Інституту бюджету та соціально - економічних досліджень // Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.

62. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2015 рік / Сайт Інституту бюджету та соціально - економічних досліджень // Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.

63. Звіт про виконання державного бюджету за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=212666>.

64. В. І. Коротун, Л. Л. Тарангул, А. М. Новицький. Акцизне оподаткування в Україні: реалії сьогодення та перспективи реформування : матер. наук.-практ. круглого столу, 29 листопада 2013 р. / Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2013.– 217 с.

65. Ross, H., M. Stoklosa, and K. Krasovsky. 2012. “Economic and Public Health Impact of 2007–2010 Tobacco Tax Increases in Ukraine.” Tobacco Control 21 (4): 429–35.

66. Філіп Морріс Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pmi.com/marketpages/Pages/market_uk_ua.aspx
67. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=247077361.
68. Соколовська А.М. Основи теорії податків: [навч. посіб.] / А.М. Соколовська. – К. : Кондор, 2010. – 326 с.
69. Боярчук Д. Скільки коштують сигарети, або Акцизний «ефект кобри» / Д. Боярчук // Центр соціально-економічних досліджень. – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.costua.com.
70. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
71. Наповнення бюджету шляхом вдосконалення акцизної політики в Україні // Аудиторська компанія HLB Ukraine. – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.hlb.com.ua.
72. Жукевич О. М. Досвід оподаткування підакцизних товарів в Україні та країнах ЄС / О. М. Жукевич // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту: економічні науки. – 2010. – Вип. II (36). – С. 260–266.
73. Лисецька Н. М. Впровадження європейських стандартів акцизного оподаткування: досвід для України / Н. М. Лисецька // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2015.- №4 - С. 848-852.
74. Коротун В. І. Гармонізація специфічного акцизного оподаткування України до вимог Європейського Союзу / В. І. Коротун // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. - 2010. - Вип. 8. - С. 97-105. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_ekon_2010_8_12.
75. Excise Duties: Commission provides free on-line access to excise registration number (SEED on-Europe) / IP/06/1400. – Brussels, 16 October 2006. – P.101.
76. Taxations Trends in the European Union: Data for the EU Member States and Norway // Luxemburg: Office for Official Publication of the European Communities. – 2008. – p. 447.

77. Директива Ради 92/83/ЄЕС “Про гармонізацію структур акцизних зборів на алкоголь та алкогольні напої” від 19 жовтня 1992 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.

78. Гармонізація законодавства України з оподаткування акцизним збором алкогольних та тютюнових виробів, в контексті майбутньої Угоди про 107 асоціацію з Європейським Союзом. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.center.gov.ua.

79. К.С. Красовський. Т.І. Андреева. На що спрямувати політику контролю над тютюном в Україні - Європейський інформаційно-дослідницький центр. Київ 2015.

80. KPMG SUN Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://home.kpmg.com/uk/en/home.html>.

81. Карпенко С. П. Сутність та особливості акцизного оподаткування: світовий досвід та перспективи в Україні / С. П. Карпенко // Економіка та держава. - 2015. - № 3. - С. 117-121.122

82. Excise duty refund in France. [Online], available at: [https://www.remobis.com/en/excise"duty"refund"france](https://www.remobis.com/en/excise) (Accessed 14 Jan 2015).

83. Excise duty refund in Belgium. [Online], available at: [https://www.remobis.com/en/excise"duty"refund"belgium](https://www.remobis.com/en/excise) (Accessed 14 Jan 2015).

84. Макаренко В.В. Світовий досвід застосування індивідуальних акцизів та перспективи його використання в Україні // Економіка, фінанси, право. – 2011. - № 11. – С. 11 – 15. 13.

85. Пислиця А.В. Критеріальна оцінка економічної ефективності акцизного оподаткування / А.В. Пислиця // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 18.

86. Андрущенко В.Л. Податкові системи зарубіжних країн / В.Л. Андрущенко, О.Д. Данілов; за заг. ред. М.Я. Азарова. – К.: «Вид. дім «Комп’ютерпрес», 2004. – 240 с.

87. Євсєєва І. О., Лисецька Н. М., Трубін І. О. Напрями удосконалення акцизного оподаткування в контексті виконання положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом – Ірпінь : НДІ фінансового права, 2015. – 58 с.

88. Макаренко В. В. Напрями вдосконалення адміністрування акцизного збору в Україні / В. В. Макаренко // Інноваційна економіка. – 2010. – № 2. – С. 252–256.

89. Брехов С. С. Напрями вдосконалення системи контролю за обігом спирту та алкогольних напоїв в Україні / С. С. Брехов // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. - 2013. - № 1. - С. 14-21. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2013_1_4.

90. Наповнення бюджету шляхом удосконалення акцизної політики в Україні // Моніторинг біржового ринку. - 2014. - № 7. - С. 28-31. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mbr_2014_7_6

91. Незаконна торгівля в Україні // БритішАмериканТобакко Україна. – 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bat.ua/group/sites/BAT_84VDXZ.nsf/vwPagesWebLive/DO9GNGX5?opendocument

92. Варій М. Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007.- 968 с.

93. Воробйов Ю.М. Прогнозування надходжень в контексті Податкового Кодексу України [Електронний ресурс] / Воробйов Ю. М., Сітшаєва Л. З. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvfbi/2010_4/02st.pdf

94. Державне регулювання економіки. Стельмащук А.М., Навчальний посібник. - Тернопіль : ТАНГ, 2000. - 315 с.